

Miscel·lània argentonina

Les onades

COL·LECTIU SAULÓ

Ometem definir les característiques dels estiuejants que vingueren a disfrutar de les beninïtats de la nostra vila. Veiem solament la punta de l'iceberg: Puig i Cadafalch, Carreras Candi, etc. Però hi devia haver una munió de gent que quasi no hi deixaren petjada d'haver-hi fet estada. Si no la deixaren en paper escrit ho feren en rajoles i esgrafiats. Aquest conjunt de Villa Maria Rosa, Villa Rosita, Villa Anita són testimoni que hi hagué unes persones que amb vocació fundacional, edificaren aquests xalets i els batejaren amb el nom de la muller o d'una filla o de qui sap qui. Aquests bons homes devien potser sorgir de la menestralia de Mataró? O de la mateixa Argentona? No sé si els fonaments són gaire fermes, però han resultat consistents perquè va ser l'estalvi els qui els donà fermesa i s'han conservat fins als nostres dies. Però què s'ha fet de la Sra. Maria Rosa, de la Sra. Rosita, de la Sra. Anita inspiradores d'aquelles construccions.

Vingué la guerra. Alguna porta d'aquelles Villas potser es va obrir per acomiadar el fill que se'n va anar a la lluita i no tornà o es va obrir perquè el cap de casa cregué prudent emprendre el camí de l'exili i va acabar els dies en el camp d'Argelers. Molts desastres han pogut testimoniar com també la joia del retorn del fill que ja el donaven per mort.

Pregunta que cal fer: aquestes "Villas" foren construïdes per passar-hi l'estiu o per residir-hi tot l'any?

Als pocs anys d'acabada la guerra (1941) es desferma una

etapa en què els negocis obtenen grans beneficis. La indústria tèxtil és la més afavorida. Durant la guerra en la "Zona Nacional" hi havia molt poques indústries que no podien abastir les necessitats de tot l'àmbit. Una vegada acabada la guerra arribaren a les ciutats catalanes de caire tèxtil una allau de comerciants d'arreu del país per tal d'emplenar els seus comerços. Si bé l'autoritat dictà les normes que tenien de regir els preus del 1936 amb un augment del 10%. Els compradors foren els que incitaren els industrials que no era necessari obeir les ordres de l'autoritat. Els fabricants que durant la guerra no havien exercit d'amos, uns perquè havien fugit i refugiat a Sant Sebastià, altres perquè havien estat amagats. Al tornar a agafar el "pèndol" i amb l'ànim de rescabalar-se de les pèrdues d'aquells anys tan cruels, feren cas omís de les ordres de conservar els preus del 36 i escoltaren de bon grat les temptacions que els plantejaven els comerciants d'arreu del país. La indústria tèxtil es convertí en un corn de l'abundància.

Hi ha, també, un altre factor que cal tenir en compte: a Europa s'havia entaulat una guerra ferotge. El règim de Franco havia apostat per una victòria alemanya, però arribà un moment que els germànics havien perdut la iniciativa i es podia donar el cas que els aliats guanyessin la guerra, la qual cosa representaria la caiguda del franquisme i el retorn dels republicans. Corria el rumor que si això succeïa, una de les primeres mesures seria anul·lar la moneda, tal com havia fet en Franco anul·lant la de la República.

Entre els fabricants els entrà la febre d'invertir els grans beneficis i optaren que la millor inversió era invertir en totxanes i es desenvolupà una febre comprant finques urbanes, rústegues, torres, solars. I és quan Argentona rebé una onada de compradors de xalets, i de construir-n'hi. Els contractistes tingueren també una edat d'or, com els jardiniers, lampistes, pintors i tot el personal a qui aquells donaven feina

Potser algú els va suggerir que en lloc d'invertir comprant finques i torres, seria de més profit per al negoci renovar la maquinària que en molts casos estava bastant atropellada, ja que havia passat una guerra i potser en aquells anys de la col·lectivització no havia estat suficientment atesa. L'industrial enriquit es va treure de la mànega la gran excusa. Com que el sistema autàrquic regia l'economia, el Ministeri d'Indústria no donava cap permís ni per importar ni tan sols un cargol. No calia pensar en fer venir maquinària suïssa ni anglesa, a més que aquells prou feina tenien en guanyar la guerra. A més amb la maquinària que es construïa aquí tenien d'usar el ferro que procedia de xatarra de la guerra amb unes al·leacions que es trencaven com el vidre. A aquell ben pensant enriquit li venia una gran idea: quan podrem importar de Suïssa ens vendrem una casa o una torre i la indústria es posaria a la "page".

En els anys quaranta encara no havia arribat ni la rentadora, ni el rentaplats, ni els frigorífics, la televisió només en tenien referències.¹ En moltes pel·lícules americanes ens refregaven pels

1. Tampoc s'havia inventat les Meris i les minyones passaven baieta agenollades i, a vegades, ocasionaven exhibicions que podien figurar a la primera pàgina de la "Vie galante". La Meri i el Concili Vaticà han desterrat les durícies dels genolls femenins: la Meri perquè estalviava passar la baieta agenollades i el Concili vaticà perquè amb la nova litúrgia no calia agenollar-se durant les diverses parts de la missa.

nassos que ells estaven més avançats en aquestes millores. Per tant, és lògic que els estiuejants necessitessin l'ajuda del servei domèstic o sia les minyones. Per poc que ho permetés l'economia dels estiuejants, en tenien dues: la cambrera i la cuinera. La seva presència ja era esperada pels trenca cors vilatans. Moltes vegades es continuava una relació que s'havia iniciat

Per poc que ho permetés l'economia dels estiuejants, de minyones en tenien dues: la cambrera i la cuinera. La seva presència ja era esperada pels trenca cors vilatans. Moltes vegades es continuava una relació que s'havia iniciat la temporada anterior

la temporada anterior. Feia de bon escoltar quan oïes els diferents deixos que usaven quan les trobaves sia en una botiga, sia a la Font Picant quan una mainadera portava a beure l'aigua quasi era miraculosa i et senties transportat a la vorera del Guadalquivir; et recreaves amb el *fablar* de les que havien nascut a la *ribeira* del Minyo o admiraves la fermesa de les que a la pica baptismal les havien mullat amb les aigües de l'Ebro famós. Aquelles Angústias, Maruxiñas, Pilaes, Begoñas, etc., si els donaves peu perquè expli-

quessin el perquè estaven treballant entre nosaltres, trobaven un motiu comú. Havien deixat el seu àmbit esperonades per la fam. Tinguem present que feia molt poc temps que s'havia acabat la guerra. Moltes encara no se'ls havia tancat la ferida que se'ls havia obert a causa que la seva família no era de la corda de les que havien guanyat la guerra. N'hi havia de solteres, de vídues, de casades. Si a aquestes els preguntaves on estaven els seus marits, contestaven que "està por ahí" i aquest "ahí" podria ésser una presó, un camp de concentració francès o potser una fosa cavadan de les tàpies d'un cementiri

Era molt freqüent, i no només a la nostra vila, que en els matrimonis s'exercia una certa endogàmia. El fet era molt remarcable a Eivissa, que entre mitja dotzena de cognoms formaven el nomenclàtor dels seus habitants. Un coneixedor de la vida de l'illa comentava que aquesta endogàmia havia ocasionat una innumerable quantitat de bords i esguerrats que les famílies tenien reclusos a les seves llars.

El dissabte a la nit era quasi obligat que els estiuejants anessin al Casino. Les cases quedaven sense amos. Les criades eren les mestresses de la llar. Era el moment que els festejadors rondessin pels xalets. Ocorregué un fet que tenia l'aire de vodevil. Una minyona va citar el seu galant en una hora que els amos eren al

Casino. La casa tenia dues portes una que donava a un carrer i una altra a la part de darrera. Aquesta era la que la noia havia deixat oberta i donava a la cuina. El galant entrà decidit i al ser a dintre, on regnava una mitja claror, va veure una silueta que feinejavan de l'aigüera. El noi sense perdre temps s'hi abraonà. Aquesta va fer un crit de bèstia ferida, s'encengué el llum i, oh! espant, la persona atacada no era la minyona sinó la mestressa que havia retornat per prendre una aspirina. Els savis de la vila no saben com acabar la facècia: si la noia va haver de fer la maleta, si a la senyora aquella escomesa li va fer recordar quan el seu marit també s'hi abraonava al tornar de la feina... Però d'això ja feia molts anys. El galant també devia quedar sorprès quan al posar les mans als flancs en lloc de trobar un cos jove trobà una faixa consistent, armada d'unes sòlides balenes

De les relacions entre minyones i festejadors moltes arribaven a bon port. El mossèn va unir el destí de més d'una parella. Una sang nova es va injectar al torrent circulatori de la vila. Al cap d'uns anys, tot caminant per poble trobàveu una noieta amb uns ulls blaus i endevinaves la seva procedència, perquè els de la Maruxiña que va venir de les verdes terres gallegues tenien els mateixos tons.

AUTO-ESCOLA - ASSEGUANCES

RAMON REIXACH I MONER

Mataró, 1 - Tel. 93 797 00 50 - ARGENTONA

JOIERIA - RELLOTGERIA

LLIMONA

Piles, corretges
i petites reparacions al moment

Pressupostos sense compromís

Regals aniversari

Carrer Gran, 51 - Tel. 93 797 16 23 - ARGENTONA